

**ZORGANIZOWANIE I TAKTYKI
PRZESZUKANIA W POSTĘPOWANIU KARNYM
W RAZIE NIELEGALNEGO NABYCIA BRONI
PALNEJ**

Autor omawia kwestie zorganizowania i taktyk przeszukania miejsca wydarzenia podczas śledztwa w sprawie nielegalnego nabycia broni palnej. Wyznaczone zostały zadania takiego rodzaju przeszukania, zasady przeprowadzenia. Autor również zwraca uwagę na fakt, iż w czasie przeszukania miejsca wydarzenia podczas śledztwa w sprawie nielegalnego nabycia broni palnej należy kierować się rekomendacjami kryminalistycznymi, koniecznie angażować fachowców, przestrzegać zasad bezpieczeństwa, notować ważną z punktu widzenia kryminalistyki informacje, jak również korzystać z urządzeń fotograficznych wideo, tworzyć plany i schematy, jak również zbierać przedmioty mikroskopijne.

Słowa kluczowe: przeszukanie, zorganizowanie, taktyka, działalność śledcza, nabycie, kradzież, broń palna, bezpieczeństwo.

**THE ORGANISATION AND TACTICS OF
INVESTIGATORY SURVEY DURING
INVESTIGATION OF THEFTS OF FIRE-ARMS**

Annotation. Questions of the organisation and tactics of survey of a scene during investigation of theft of fire-arms are opened. Problems of survey, the carrying out basis, objects of survey are defined. The attention that during scene survey, during investigation of theft of fire-arms, it is necessary to carry out criminalistics recommendations is paid, necessarily to involve the expert, strictly to adhere to safety rules, to fix the information by means of a photo and a video shooting, to make plans and schemes, to withdraw microscopic objects.

Keywords : survey, the organisation, tactics, investigatory action, theft, a fire-arms, safety.

**ОРГАНІЗАЦІЯ І ТАКТИКА ОГЛЯДУ ЗА КРИМІНАЛЬНИМИ
ПРОВАДЖЕННЯМИ ПРО НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЮ
ЗБРОЄЮ**

Анотація. Розкрито питання організації і тактики огляду місця події під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю. Визначено завдання такого огляду, підстави його проведення, об'єкти. Звернуто увагу на те, що під час огляду місця

*

I. Markiw
doktorant katedry
kryminalistyki i medycyny sądowej
Narodowej akademii
spraw wewnętrznych w Kijowie

події при розслідуванні незаконного заволодіння вогнепальною зброєю необхідно дотримуватися криміналістичних рекомендацій, обов'язково залучати спеціаліста, суворо дотримуватися правил безпеки, фіксувати криміналістично значиму інформацію за допомогою фото та відеозйомки, складати плани та схеми, вилучати мікрооб'єкти.

Ключові слова: огляд, організація, тактика, слідча дія, заволодіння, крадіжка, вогнепальна зброя, безпека.

Огляд під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю це слідча (розшукова) дія, яка полягає у безпосередньому сприйнятті та процесуальному фіксуванні матеріальних об'єктів з метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обставин події, а також інших обставин, які мають значення для кримінального провадження.

Завданнями огляду під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю є: виявлення слідів злочину; виявлення інших об'єктів, що можуть бути залучені до кримінального провадження як речові докази; з'ясування обстановки злочину; виявлення інших обставин, які мають значення для провадження.

Своєчасне і якісне проведення огляду під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю дає можливість виявити сліди і предмети, які вказують на особу злочинця, дозволяє з'ясувати обставини події, характер і механізм вчиненого. Криміналістично значима інформація отримана під час такого огляду сприяє побудові версій і розробленню засобів їх перевірки.

Фактичними підставами проведення огляду під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю є дані про те, що в ході безпосереднього сприйняття об'єкта можна одержати криміналістично значиму інформацію.

Недостатня кількість у вітчизняній криміналістиці прикладних розробок проблем розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю, відповідних рекомендацій для практики, обмежує можливість органів слідства, прокуратури і суду у проведенні на належному рівні змістовної протидії таким злочинам. Окремі проблеми розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю були в центрі уваги науковців, про це свідчать роботи вітчизняних та зарубіжних криміналістів В. В. Агафонова, В. М. Бикова, А. В. Втюріна, М. М. Букаєва, Л. В. Вініцького, Т. С. Волчецької, В. М. Григор'єва, Т. А. Діканова, С. Ю. Журавльова, Д. О. Корецького, М. П. Косоплечева, В. П. Кувалдіна, С. Д. Кустановича, І. М. Лузгіна, Г. М. Меретукова, І. Д. Моторного, В. М. Плескачевського, А. С. Подшибякіна, В. П. Тихого, Є. М. Тихонова, О. І. Устінова та інших. Однак, у працях названих авторів, питання організації і тактики проведення огляду під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю не розглядалися або розглядалися фрагментарно.

Метою статті є розкриття можливостей отримання криміналістично значимої інформації під час проведення огляду по справах про незаконне заволодіння вогнепальною зброєю. При цьому зосереджена увага на особливостях об'єктів, організації та прийомах огляду під час розслідування незаконного заволодіння вогнепальною зброєю.

Об'єктами огляду в ході незаконного заволодіння вогнепальною зброєю є:

а) склади озброєння й інші приміщення, спеціально призначені для зберігання вогнепальної зброї (приміщення, які знаходяться під охороною й збройові кімнати у військових частинах і т.і.);

б) вогнепальна зброя та боєприпаси;

в) предмети впакування вогнепальної зброї та боєприпасів;
г) засоби транспортування вогнепальної зброї та боєприпасів;
д) супровідні й інші документи на перевезений вантаж, у якому виявлена вогнепальна зброя й боєприпаси.

Об'єктами детального вивчення в ході огляду місця події за кримінальними провадженнями про незаконне заволодіння вогнепальною зброєю повинні стати :

- місце зберігання вогнепальної зброї, якою незаконно заволоділи;
- зброя, яка залишилася, особливо якщо її положення змінене;
- частини, які залишилися від викраденої зброї, упакування, приналежності; наявні в сховищі документи на зброю [4, с. 321].

Оскільки для зберігання вогнепальної зброї використовуються, як правило, спеціально обладнані приміщення (міцні стіни, ґрати на вікнах, металеві або оббиті залізом дверей) із сигналізацією, то місце й спосіб подолання (порушення) останніх, характер виниклих під час проникнення в сховище ушкоджень не повинні залишитися без уваги слідчого, який проводить огляд. Необхідно оглянути й прилягаючі до сховища ділянки місцевості, особливо розташовані поблизу, пустуючі будови, будівельні об'єкти, пустирі, чагарники, лісопосадки й т.і. Ефективності огляду буде сприяти застосування службово-пошукового собаки.

Якщо незаконне заволодіння вогнепальною зброєю мало місце на території підприємства, в приміщенні установи, організації, то для участі в огляді варто запросити їх представників. Вони можуть роз'яснити призначення тих або інших споруд, механізмів, верстатів, устаткування, допомогти відкрити ті або інші приміщення.

Якщо є відомості, що вогнепальна зброя або бойові припаси викинуті у водойму, слідчий запрошує для її обстеження водолазів-аквалангістів. Вони є допоміжними учасниками огляду, і в протоколі необхідно про це зробити відповідну помітку [1, с. 70].

Вогнепальна зброя, бойові припаси підлягають ретельному огляду на місці події. Якщо ж для їх вивчення потрібен тривалий час, інші належні умови, то слідчий вправі провести їх огляд окремо в кабінеті.

Крім огляду місця події, необхідно встановлювати можливість застосування вогнепальної зброї й бойових припасів у конкретній слідчій ситуації. Даний факт з'ясовується дослідженням обстановки на місці події й слідів на місці їх виявлення. Відшукування слідів і ознак застосування вогнепальної зброї та боєприпасів, а також попереднє дослідження виявлених об'єктів, як правило, проводить спеціаліст-криміналіст. Якщо виникає необхідність провести більш детально дослідження, то об'єкти направляються в експертний підрозділ. При цьому поряд із судово-балістичними дослідженнями проводять і інші види досліджень (фізичні, хімічні й т.і.).

Факт застосування вогнепальної зброї встановлюється, зазвичай, виявленням ушкоджень на перешкодах (вікнах, стінах, одязі й т.і.). Під час виявлення пошкоджень встановлюють ознаки саме вогнепальних ушкоджень : форма й розмір вхідного й вихідного отворів, каналу й додаткових слідів пострілу. За слідами пострілу визначаються ознаки, які вказують на давнину пострілу (блиск металу, чистота країв розбитого скла або відщепів деревини й т.і.). В ході цього фіксують місце розташування слідів, їх вид, кількість пробоїн, форму й розмір отворів і країв ушкодження, наявність або ж відсутність додаткових слідів пострілу. Вказують на висоту розташування пробоїн і відстань до найближчих нерухливих орієнтирів. Виявлені ушкодження фіксують за допомогою фото- і відеозйомки.

Під час виявлення кулі її витягають відповідно до криміналістичних рекомендацій. Оглядаючи витягнуту кулю, встановлюють відкладення кіптяви, змащення, частки незгорілого порошу та крові; деформацію кулі; її конструктивні дані : наявність, кількість і придатність для подальшого ідентифікаційного дослідження слідів полів нарізів [2, с. 71-72].

Також на місці застосування вогнепальної зброї необхідно шукати гільзи. В ході огляду гільзи, на її зовнішній поверхні, можуть бути сліди пальців рук, які придатні для ідентифікації за ними особи. Оглядаючи гільзи, слідчий, який проводить огляд місця події, повинен звернути увагу на її форму, розміри й калібр, які, як правило, залежать від форми патронника і калібру каналу ствола застосованої вогнепальної зброї. Знаючи такі параметри можна з найбільшою ймовірністю припустити, що дана гільза могла бути відстріляна зі зброї певних моделей. При цьому необхідно враховувати, що злочинці через брак відповідних бойових припасів часто користуються патронами-замінниками. В ході огляду гільз, особливу увагу необхідно звертати на наявність на них слідів, які утворюються під час заряджання, пострілу й витягування стріляної гільзи (сліди від стінок патронника й губ магазину, сліди від бойка, сліди від заднього зрізу патронника, зачепа викидувача й т.і.) [2, с. 71-72].

З кримінальними провадженнями про незаконне заволодіння вогнепальною зброєю об'єктом огляду може бути окремо окремий будинок або одне із приміщень у розташуванні військової частини, охоронної структури, місце зберігання особистої зброї посадової особи й т.і.

Під час огляду складських приміщень з'ясовується :

- а) розташування будинку, його типові характеристики й планування;
- б) наявність і розташування постів охоронної сигналізації, її стан;
- в) для зберігання якого саме озброєння призначалося складське приміщення, яке озброєння й у яких умовах там зберігалось;
- г) як злочинці проникнули в приміщення і як його покинули;
- д) що викрадено, найменування й характеристика викраденого, встановлена або передбачувана кількість викраденого;
- е) скільки чоловік брало участь у незаконному заволодінні;
- ж) які технічні засоби або знаряддя використані злочинцями для проникнення в приміщення, чи принесені вони злочинцями з собою або були підібрані з наявних засобів і знарядь, що перебували на місці незаконного заволодіння;
- з) які предмети були залишені злочинцями на місці події;
- і) чи використовувалися злочинцями автотранспортні засоби, які саме, де вони перебували під час вчинення злочину;
- й) чи є, і які саме обставини, що свідчать про можливе інсценування злочину;
- к) чи є в приміщенні місця, спеціально пристосовані для таємного зберігання (тимчасового) зброї, її частин та боєприпасів якими незаконно заволоділи (виявлення таких схованок може свідчити про триваючий злочин, коли вогнепальна зброя й інші об'єкти перед їх безпосереднім виносом із приміщення, спочатку переховувалася у потаємному місці, а потім при сприятливих обставинах виносилася із приміщення).

В ході огляду місця події за кримінальними провадженнями про незаконне заволодіння вогнепальною зброєю і боєприпасами встановлюється :

- а) родові ознаки об'єктів незаконного заволодіння (тип і модель об'єкта, виробник і т.і.);
- б) індивідуальні ознаки об'єкта (у зброї і її деталей – номер та інші ідентифікаційні знаки);

в) характер упакування й засобів запобігання впливу зовнішнього середовища або необережного поводження з таким об'єктом;

г) комплектність (ця обставина істотна під час огляду деяких видів боєприпасів і вогнепальної зброї);

д) характеристика комплектуючих деталей, для якого виду зброї вони призначені, їх стан і придатність для використання, чи є ознаки їх використання;

е) наявність на об'єктах, які оглядаються, ознак місця у якому вони зберігалися (наявність на цих об'єктах властивостей, які могли б відобразитися на місцях їх зберігання);

ж) чи є на об'єктах сліди перероблення, пристосування для позаштатного використання й т.і. [6, с. 17-19].

Під час огляду поїздів, морських і повітряних суден іноді виявляється контрабандний вантаж, власник якого невідомий. Таким вантажем може бути вогнепальна зброя та боєприпаси. Контрабандний вантаж може бути розміщений у спеціально обладнаній схованці або перебувати у важкодоступних місцях транспортного засобу. Оглядом подібного вантажу встановлюється :

а) родові ознаки предметів контрабанди;

б) спосіб виготовлення (промисловий, кустарний, саморобний);

в) ознаки, які індивідуалізують предмети контрабанди зброї;

г) ознаки, які свідчать про власника, відправника або одержувача контрабандного вантажу;

д) стан вантажу;

е) ознаки, які свідчать про час розміщення предметів контрабанди;

ж) конструктивні особливості схованки, обставини, які обумовили вибір місця для її пристосування й доступу до неї, а також ознаки, які свідчать про її кількаразове використання; призначення схованки для зберігання тільки певних або різних об'єктів.

Автотранспортні засоби також можуть бути об'єктом огляду під час незаконного заволодіння вогнепальною зброєю. Оглядом автотранспортного засобу встановлюється :

а) тип і модель такого засобу; його ідентифікаційні ознаки (держномер, номера двигуна, кузова, шасі й т.і.);

б) наявність схованок (місця їх розміщення, місткість, специфічні особливості, обумовлені збереженими об'єктами; ознаки, які свідчать про професіоналізм улаштувача; ознаки об'єктів, які зберігалися в них);

в) наявність спеціальних засобів, які забезпечують безпеку перевезеного незаконного вантажу [1, с. 15].

Одяг і інші носимі предмети, можуть бути об'єктом огляду під час затримання осіб при передачі, збуті, зберіганні, перевезенні або носінні вогнепальної зброї та бойових припасів. Під час огляду такого одягу встановлюється :

а) чи є на одязі сліди контакту затриманого із зазначеними об'єктами (сліди збройового змащення, типові потертості від носіння зброї, сліди від кобури, піхов і т.і.);

б) чи є на одязі місця або пристосування для прихованого розміщення вогнепальної зброї (кишені в незвичайних місцях, спеціальні розрізи, укріплена подкладка й т.і.);

в) яка орієнтовна давнина виготовлення спеціальних пристосувань для зберігання зазначених об'єктів [2, с. 72-74; 5, с. 318-319].

Під час огляду тростин, парасолів, авторучок, портсигарів і інших предметів, які носяться, особлива увага звертається на відповідність їхнього стану цільовому призначенню.

Тростини й парасолі можуть служити своєрідними схованками для зберігання боєприпасів до вогнепальної зброї, авторучка – являти собою замасковане пристосування для пострілу, у портсигарах і табакерках можуть бути виявлені сліди від перенесення в них патронів і т.і.

Під час огляду боєприпасів встановлюється :

- а) рід і вид боєприпасів, калібр зброї, для якого вони призначені;
- б) виготовлювач і час виготовлення;
- в) чи є на окремих екземплярах сліди їх заряджання, спорядження ними обойм, магазинів;
- г) які ознаки на боєприпасах свідчать про спосіб і давнину зберігання, про місце зберігання;
- д) джерело боєприпасів до гладкостовольної зброї (фабричного, кустарного або саморобного вони виготовлення, знаряддя їх виготовлення).

В ході огляду кустарної, саморобної або переробленої вогнепальної зброї (якщо, наприклад, такою незаконно заволоділи з черговій частині органу внутрішніх справ, де вона знаходилася в якості речових доказів за кримінальними провадженнями) встановлюється :

- а) які характеристики такої зброї;
- б) які деталі промислового виготовлення використані в ході виготовлення кустарної або саморобної зброї;
- в) яким способом, з використанням яких засобів могли бути виготовлені деталі саморобної зброї;
- г) у чому полягало перероблення зброї [3, с. 83].

Варто спеціально помітити, що огляд усіх об'єктів повинен здійснюватися слідчим з обов'язковою участю спеціаліста-криміналіста, вибухотехніка або технолога збройового виробництва.

Загальне завдання огляду місця викрадення вогнепальної зброї – встановлення взаємозв'язку розрізнених даних, для того щоб за їх сукупністю встановити механізм і інші обставини незаконного заволодіння вогнепальною зброєю у всіх деталях. При цьому вирішується (низка окремих, але важливих завдань) :

- 1) виявлення, фіксація й вилучення слідів злочинця;
- 2) одержання відомостей про викрадену зброю, необхідних для проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій;
- 3) вивчення й фіксація обстановки на місці викрадення вогнепальної зброї;
- 4) встановлення впливу злочинця на навколишнє оточення;
- 5) встановлення причин і умов, які сприяють вчиненню такого злочину.

Для виконання як загальних, так і окремих завдань, слідчий повинен відповісти на низку питань, які виникають у зв'язку зі специфікою викрадення.

Після прибуття на місце події учасники огляду з'ясовують в осіб які охороняють місце зберігання зброї, в осіб які першими виявили ознаки викрадення, а також у матеріально-відповідальних осіб і представників адміністрації обставини вчинення викрадення, шляхи проникнення й відходу злочинця, наявність слідів людини, знарядь злому, транспортних засобів і інші відомості, які мають значення для розшуку викраденої вогнепальної зброї.

Вивчаючи обстановку місця викрадення вогнепальної зброї потрібно визначити, які шляхи ведуть до місця знаходження зброї й від нього, захищеність об'єкта (справність сигналізації, сховищ, металевих дверей у сховищах і т.і.), що знаходиться навколо місця

злочину (сліди людей, транспортних засобів, залишені речі, предмети й т.і.), хто міг бачити прибуття злочинців до об'єкта.

Важливим завданням огляду складського приміщення, квартири, кабінету є виявлення й вилучення реєстраційних і інших документів на викрадену вогнепальну зброю та боєприпаси [1, с. 15-16].

Перераховані вище об'єкти досить часто виявляються під час огляду місць викрадення вогнепальної зброї й дають позитивні можливості для пошуку й ідентифікації викрадача й вогнепальної зброї [2, с. 74-75].

Під час огляду місця викрадення вогнепальної зброї необхідно оглянути й прилягаючу територію. На такій території звертається увага на будови, які там перебувають, на наявність і цілісність стін та огорожень, підходів, стан охоронної сигналізації.

Після цього визначаються межі огляду. У ході огляду прилягаючої території вони уточнюються, можуть розширюватися або звужуватися, тому що сліди, знаряддя злочину, окремі предмети можуть бути виявлені на значній відстані від місця викрадення. Необґрунтоване звуження меж огляду може привести до втрати можливих слідів і інших речових доказів.

Виявлення викраденої вогнепальної зброї, боєприпасів, гільз і куль, як носіїв криміналістично значимої інформації, може мати місце при проведенні огляду місця злочину (убивства, грабежу, розбою й т.і.). Успіх такого виявлення, в певній мері залежить від знання хитрощів злочинців по приховуванню зброї, боєприпасів, гільз і куль на місці застосування вогнепальної зброї, а також від професіоналізму самих злочинців.

Огляд місця застосування викраденої вогнепальної зброї та боєприпасів необхідно проводити за участю спеціаліста-криміналіста в області судової балістики. Перед виїздом на огляд слідчий повинен заздалегідь подбати про охорону місця злочину, тому що застосована вогнепальна зброя може бути викраденою сторонніми або загублена.

В ході огляду місця злочину, якщо вогнепальна зброя відсутня, на наш погляд, необхідно знайти вихідні дані для вирішення таких питань :

- а) чи застосовувалася вогнепальна зброя;
- б) що за зброя й бойові припаси були використані;
- в) де застосована вогнепальна зброя, гільзи, куля (якщо такі відсутні);
- г) місце, з якого стріляли;
- д) напрям і дистанція пострілу;
- е) які предмети мають на собі сліди пострілу;
- ж) за яких інших обставин здійснювалися постріли.

Аналіз слідчої практики показує, що якщо зброя виявлена, то вона перш за все фотографується за правилами вузлової й детальної зйомки з масштабною лінійкою або здійснюється її відеозйомка. На фото- і відеозображенні повинні бути зафіксовані не тільки вид зброї й місце її виявлення, але й положення окремих її частин : ствола, курка, затвора, запобіжника й т.і.

Вкрай важливо під час огляду зброї пам'ятати не тільки про сліди, залишені злочинцем на вогнепальній зброї, але й про заходи застереження : не торкатися спускового гачка, тримати вогнепальну зброю стволом вгору, не кидати її. Огляд зброї необхідно здійснювати в гумових рукавичках, беручи її за ті позначки, де виявлення слідів мало ймовірно. Забороняється вводити які-небудь предмети в ствол вогнепальної зброї. Не можна братися за передній зріз каналу ствола, тому що там можуть бути плями крові.

Рекомендують під час огляду вогнепальної зброї класти її на чистий папір, а в протоколі робити запис про місце знаходження яких-небудь сторонніх об'єктів на зброї (слідів рук, мікрооб'єктів, мікроволокон, волосся й т.і.). Виявлені об'єкти вилучаються, упаковуються відповідно до рекомендацій криміналістики.

Після розряджання вогнепальної зброї в протоколі огляду фіксується кількість патронів і їх маркувальні позначення, маркувальні позначення самої зброї, її конструктивні особливості, особливості набуті в процесі експлуатації.

При наявності трупа, але відсутності вогнепальної зброї, можуть бути встановлені відомості про модель застосованої зброї, вид патрона, напрям й дистанцію пострілу. Така діагностика застосованої вогнепальної зброї залежить від об'єктивного встановлення обставин, при яких було здійснено постріл. У протоколі повинно бути зафіксовано, в яку частину тіла потрапив снаряд, які предмети одягу мають ушкодження й у якій послідовності вони розміщені, які саме ушкодження (форма, розміри, стан країв, зони відкладення продуктів пострілу).

Отже, під час проведення огляду за кримінальними провадженнями про незаконне заволодіння вогнепальною зброєю слід: дотримуватися криміналістичних рекомендацій, обов'язково залучати спеціаліста, суворо дотримуватися правил безпеки, фіксувати криміналістично значиму інформацію за допомогою фото та відеозйомки, складати плани та схеми, вилучати мікрооб'єкти.

Література:

1. Втюрин А.В. Использование специальных познаний при розыске огнестрельного оружия: учебное пособие / А. В. Втюрин, Н. М. Букаев. – Владивосток: изд-во Дальневосточного ун-та, 1999. – 72 с.

2. Втюрин А. В. Тактические особенности розыска похищенного огнестрельного оружия: учебное пособие / А. В. Втюрин, Н. М. Букаев. – Сургут: изд-во Сургут. ун-та, 2000. – 89 с.

3. Заболоцкий П. Н. Возможности получения розыскной информации при исследовании самодельного огнестрельного оружия / П. Н. Заболоцкий // Актуальные проблемы криминалистики и судебной экспертизы: межвуз. сборник научных статей. – Саратов: Саратовский юридический институт МВД России, 2001. – С. 80-84.

4. Корухов Ю. Г. К вопросу о методике расследования хищений огнестрельного оружия и его комплектующих с заводов изготовителей / Ю. Г. Корухов, А. А. Касаткин // Проблемы борьбы с организованной преступностью в Северо-Кавказском регионе (правовой, политический, экономический, национальный аспекты): материалы научно-практической конференции. — М.: Московский институт МВД России, 2000. – С. 311-325.

5. Микляева О. В. Экспертиза следов, свидетельствующих о ношении огнестрельного оружия / О. В. Микляева // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. – Харків: Право, 2005. – Вип. 5. – С. 317-322.

6. Рекомендации по осмотру огнестрельного оружия // Справочник следователя / под ред. В. С. Тикиджьяна. – Ростов на Дону: изд-во Ростовского университета, 1996. – С. 15-19.

THE ORGANISATION AND TACTICS OF INVESTIGATORY SURVEY DURING INVESTIGATION OF THEFTS OF FIRE-ARMS

I. Markiv

Review during investigation of unlawful possession of firearms is investigating (detective) action that is directly perceived procedural fixing material objects in order to detect traces of the crime and other evidence, ascertaining the circumstance of event, as well as other circumstances relevant to criminal proceedings.

The objectives of review during the investigation of unlawful possession of firearms are: detection of traces of the crime and to identify other objects that may be involved in criminal proceedings as evidence, clarify the situation of crime and to identify other factors that are relevant to the proceedings.

Timely and quality of examination in the investigation of unlawful possession of firearms gives possibility to ostend traces and objects that indicate the identity of the perpetrator, allows us to determine the circumstances of the events, the nature and mechanism of the offense. Criminalistical important information obtained during such review promotes the construction and development versions of their checking.

The grounds for the review of the investigation of illegal possession of firearms is evidence that during the direct perception of the object can be obtained forensic meaningful information.

Insufficient number in the national forensic science applied research investigating problems of illegal possession of firearms, relevant recommendations for practice, limits the possibility of investigation, prosecution and trial of an adequate level of content against such crimes.

Some problems of investigation of unlawful possession of firearms were the focus of scientists, as demonstrated by the work of local and foreign criminalists Agafonova V.V., V.N. Bykov, A.V. Vtyurina, M. Bukayeva, L. Vinitskiy, T.S. Volchetska, V.M. Grigoryev, T.A. Dikanova, S. Zhuravlev, D. Koretskyi, M. Kosoplyechyeva, V.P. Kuvaldin, S.D. Kustanovych, and . M. Luzhin, G.M. Meretukov, Motornyi I.D., V.M. Pleskachevskiy, A. Podshybyakin, V.P. Tykhiy, E. Tikhonov, A. Ustinov and others. However, in the writings of these authors, the organization and tactics of the examination in the investigation of unlawful possession of firearms not considered or considered fragmented.

The aim of article is studing of possibilities obtaining forensic significant information during the review of the cases of illegal possession of firearms. The attention is focused on the features of the objects and methods of examination in the investigation of unlawful possession of firearms.

The objects during review unlawful possession of firearms are :

- a) arms of depots and other buildings specifically designed for storing firearms (buildings that are protected and weapon rooms in military units, etc.);
- b) firearms and ammunition;
- c) objects of packing firearms and ammunition;
- d) means of transport firearms and ammunition;
- f) other concomitant documents for carriage of goods, which found firearms and ammunition.

The objects of detail studing during inspection of the place for criminal proceedings on illegal possession of firearms should be:

- The place of storage of firearms, which illegally seized;

- Weapons that remained, especially if its position is amended;
- Pieces that were stolen from the weapons, packing and accessories, available in warehouse documents on weapons [4, c. 321].

As for the storage of firearms are used usually specially equipped room (strong walls, bars on the windows, metal or covered with iron doors) with alarm system, the place and the way to overcome (breach) the past, the character appeared during penetration in warehouse of damaging should not left without attention of investigator who conducts a review. It's necessary inspect and storage areas adjacent to the area, especially nearby, frolicking buildings, building objects, waste grounds, bushes, forest plantations and etc. For efficiency of review will promote using the service - search dogs.

If unlawful of firearms took place on the territory of enterprise, in building of institution or organization to participate in a survey should invite their representatives. They can explain the purpose of certain buildings, mechanisms, machine tools, equipment, help open these or other buildings.

If there is evidence that the firearm or ammunition thrown into a pond, the investigator invites for its skin-divers . They are a subsidiary participants of review, and in protocol necessary to make this appropriate note [1, c. 70].

Firearms, ammunition attentively are examined at the place of event. If you need studing them for a long time, and other appropriate conditions, the investigator may conduct the inspection in the office alone.

Besides the view of place event , it is necessary to establish the possibility of using firearms and ammunition in a specific investigation of the situation. This fact is revealed by research of the situation at the place of event and traces at the place of their detection. Determination of traces and signs of using firearms and ammunition, and previous exploration detected objects usually conducts specialist-criminalist. If you need a more detailed exploration, the objects are sent in the expert division. Therefore with forensic - ballistic explorations conduct other kinds of explorations (physical, chemical and so on).

The fact of using firearms is installed usually by detection faults on barriers (windows, walls, clothes and so on). During detection of damages are established features with gunshot injuries: the shape and size of the input and output holes, channels, and additional traces of shot. For the traces of shot are determined the signs that point to the past shot (metallic luster, purity edges of broken glass or flakes of wood and so on).

During this are fixed location traces their kind of holes, the shape and size of holes and edge damage, the presence or absence of additional traces of shots. Indicate the height of the holes and the distance to the nearest motionless landmarks. Identified damage are fixed with photos and videos.

During detection of balls it extracts according to forensic recommendations . Examining elongated bowl, establish the deposition of soot, grease, unburned particles of gunpowder and blood, bullet deformation, its constructive data: availability, quantity and suitability for further identification exploration of traces incision fields [2, c. 71-72].

Also on the place of using of firearms should seek sleeves. During the inspection sleeve at its outer surface may be traces of the fingers, which are suitable for the identification of the person behind them. Examining sleeves, an investigator who conducts a review of the site, should pay attention to its shape, size and caliber, which usually depend on the shape of the chamber and the bore caliber applied firearms.

Knowing these parameters can most likely assume that this sleeve could be shoot with weapon certain models. It's necessary to consider that criminals due to lack of appropriate ammunition often use cartridges - substitutes. During the inspection of sleeves, special attention should be paid to the presence of these traces generated during charging, firing and extracting cartridge cases (traces from the walls of the chamber and the magazine lips, traces of the hammer, traces of cutting back the chamber, and so hook ejector and.) [2, c. 71-72].

In criminal proceedings for illegal possession of firearms by object of review can be separate house or one of the rooms in the placement of military, security structures, location of storage of personal weapons of officer and etc.

During the inspection of storage buildings are established :

- a) the location of the house, its typical characteristics and planning;
- b) the presence and location of posts alarm system, her condition;
- c) storage which is intended weapons in warehouse that arms and in what conditions remained there;
- d) how the criminals got into the room and how it abandoned;
- e) that was stolen, appellation and characteristic of stolen, provided or estimated amount of stolen;
- g) how many people participated in the illegal ownership;
- g) what hardware or instruments used by criminals to penetrate into the room, or they brought by criminals or were picked up with the available means and instruments that were in the place of illegal ownership;
- c) what things were submitted by criminals at the place of events;
- i) whether vehicles were used by criminals or that is where they stayed during the commission of a crime;
- j) whether, and what circumstances that indicate a possible staging of the crime;
- c) Is there space in the room specially adapted for secret storage (temporary) weapons, weapons parts and ammunition which are illicitly captured (detection of such caches may indicate a continuing offense where firearms and other objects before their immediate removal from the building, initially hiding in a secret place, and then, during favorable circumstances was carried out from the building).

During the inspection of the place of event for criminal proceedings on illegal possession of firearms and ammunition will be:

- a) general features of objects illegal possession (type and object model, manufacturer, etc.);
 - b) individual characteristics of the object (in arms and its details - number and other identifying marks);
 - c) the nature of packing and means of prevention of the environment or careless handling with such object;
 - d) completeness (this fact is essential during the review of certain types of firearms and ammunition);
 - e) description of component parts for which type of weapon they are designed, their condition and suitability for using, or are there signs of using;
 - f) the presence of objects that are examined, signs of places in which they were stored (the presence of these objects properties that might appear in place of storage);
 - g) are there traces on the object of processing, adjustment for freelance using . [6, c. 17-19].
- During examination, trains, ships and aircraft sometimes is disclosed contraband

goods, the owner of which is unknown. Firearms and ammunition can be such load. Contraband goods may be placed in a specially equipped or be hiding in remote areas of the vehicle. Survey of similar goods is established:

- a) general features of contraband;
- b) the method of manufacture (industrial, artisanal, homemade)
- c) signs, which identifying the things of contraband weapons;
- d) signs that indicate the owner, sender or recipient contraband load;
- e) the condition of the load;
- g) signs that indicate the placement of things contraband;
- f) design features of cache, circumstances that led to her choice of accessories and access to it, and signs that reveal of its repeated using; destination caches for storing only specific or different objects.

Vehicles may also be subject to review during the illegal possession of firearms. Survey of the vehicle will be:

- a) the type and model of the vehicle and its identification characteristics (state number, number of engine, body, chassis and etc.);
- b) availability of shelters (their locations, capacity, specific features due to stored objects, signs that mean about professional organizers, signs of objects which stored in them);
- c) availability of special means that provide safe transport of illegal load [1, c. 15].

Clothes and other goods may be object of review during detention of persons in the transmission, distribution, storage, transportation or handling of firearms and ammunition. During the inspection of this service will be:

- a) are there the traces on clothes of contact with these objects (traces of weapons-grade lubricants, typical wear on the gun, traces of the holster, sheath, etc.);
- b) are there spots on the clothes or accessories for discreet placement of firearms (pockets in unusual spots, special sections, reinforced lining and etc.);
- c) what is estimated antiquity manufacturing special equipment for storing these objects [2, c. 72-74, 5, p. 318-319].

During examination, walking sticks, umbrellas, pens, cigarette cases and other things that are worn, special attention is paid to matching their status of purpose. Walking sticks and umbrellas can serve as a kind of shelter for storing ammunition for firearms, pen can be the disguised accessories for a shot in the cigarette and snuff may be traces of them carrying cartridge, etc.

During the inspection of ammunition will be:

- a) gender and type of ammunition, caliber weapons for which they are intended;
- b) the manufacturer and the time of manufacture;
- c) are there traces of their charge in a separate copies, their gear clips, magazines;
- d) What signs for ammunitions show about way or remoteness of storage, the place of storage;
- d) a source of ammunition smooth barrel of arms (factory, homemade or improvised they manufacture, instrument of their manufacturing).

During the review of handicraft, handmade or recycled firearms (if, for example, illegally seized with such a regular part of the internal affairs , where it was as evidence for criminal proceedings) will be:

- a) What are the characteristics of such weapons;
- b) what parts of industrial manufacturing were used in the manufacture of artisanal or craft

weapons;

- c) the way of using which might be made of the details of home-made weapons;
- d) What are the processing of weapons [3, c. 83].

It should be specifically noted that an overview of all objects must be an investigator with the obligatory participation of specialist-criminalist, explosives or technologist production of weapons.

The general task of inspection place of stealing of firearms is establishing interconnection of disparate data in order to establish their aggregate mechanism and other circumstances of unlawful possession of firearms in detail. It is solving (number of individual but important tasks):

- 1) identifying, fixing and removal of traces of the offender;
- 2) obtaining information about stolen weapons necessary for the investigation (investigation) actions and covert investigative (detective) actions;
- 3) studying and fixing the situation on the spot of stolen firearms;
- 4) establishment of criminal influence to the environment;
- 5) establishment the causes and conditions that contribute to the commission of such crime.

For fulfill both general and specific objectives, the investigator must answer a number of questions that arise in connection with specific stealing.

After arrival to the place of events participants finds out people who guard the storage of weapons, in patients who first showed signs of stealing, as well as substantive decision-makers and representatives of the administration circumstances of the stealing, pathways and care of the offender, the presence of traces of human, instruments of inbreak, vehicles, and other information relevant to the investigation of stolen firearms.

Examining the situation of the place stealing firearms necessary to determine which paths lead to the location of the weapon and protection of object (serviceability alarms system, storage, metal doors in storage, etc.) that is around the place of crime (traces of people, vehicles left things, things, and so on) who could see coming o criminal to the object.

An important task of review of warehouse, apartment, office is to identify and extract registration and other documents on stolen firearms and ammunition [1, c. 15-16].

The objects are often found during inspection of the stolen firearms and provide positive opportunities to find and identify the thief and firearms [2, c. 74-75].

During the inspection of the stolen firearms must be inspected and neighboring territories. On this territory is paid attention to the buildings that are there, the presence and integrity of walls and fences, approaches the state of alarm system.

After that it is defined the limits of the review. In the view of neighboring territories are specified, they may expand or contract as traces hacking instruments, some things can be found at a considerable distance from the place of stealing. Unreasonable narrowing the review could lead to the loss of possible traces and other evidence.

Detection of stolen firearms, ammunition, cartridge cases and bullets, as bearers of forensic relevant information may be during the inspection of the crime (murder, robbery, and so on). The success of such a discovery, to some extent depends on the knowledge of the tricks criminals in hiding weapons, ammunition, cartridge cases and bullets on-site use of firearms, as well as professional criminals themselves.

Inspection of the using of stolen firearms and ammunition should be carried out with the participation of specialists in the field of forensic - ballistics. Before the departure to the review investigator must take care of the protection the place of crime, because applied to firearms can be

stolen by strangers or lost.

During the inspection of the crime and firearms available, in our opinion, it is necessary to find the source data to solve the following issues:

- a) if a firearm was used;
- b) what the arms and ammunition were used;
- c) where applicable firearms, cartridges, bullet (if such available);
- d) the place of shooting;
- e) the direction and distance of the shot;
- g) things that have the traces of a shot;
- f) other circumstances in which shots were made.

Analysis of investigative practice shows that if the weapon is discovered, it is above all photographed by the rules of nodal and detailed recording of a ruler or scale is being video. The photo-and video must be recorded not only the type of weapon and place of its discovery, but the position of its individual parts: barrel, trigger, obturator, safety and etc.

It is imperative during the inspection of weapons in mind not only the traces left by the offender on firearms, but also the precautionary measures: Do not touch the trigger, keep the firearm barrel up, do not throw it. Overview weapons should be carried out in rubber gloves, taking her by those marks, where the discovery of traces utilized. Do not introduce any objects into the barrel of a firearm. You can not tackle the front section of the barrel, so that there may be spots of blood .

Recommended during the examination of firearms lay it on a clean paper, and in the minutes record the location of any outside objects in the arms (signs of hands, microscopic, microfiber , hair and so on). Detected objects are removed, packed in accordance with the recommendations of criminology.

After discharging firearms in the protocol fixed number of rounds and their designation marking, marking designation of the weapon, its design features, characteristics acquired during operation.

In the presence of the corpse, but no firearms may be inferred information about the model applied weapons, cartridge type, direction and distance of the shot. Such a diagnosis applied firearms depends on the objective of circumstances under which it was made the shot. In protocol shall be recorded in the part of the body hit by a shell which garments are damaged and in what sequence they put, what are damage (shape, size, state lands area deposition product of shot).

Thus, during the review of criminal proceedings for unlawful possession of firearms should: observe forensic recommendations must involve specialist strictly comply with regulations, capture forensic meaningful information with photos and video, make plans and schemes, remove microscopic.